

Hanzehogeschool Groningen

B Voeding en Diëtetiek

Beperkte opleidingsbeoordeling

001A2023.03

Samenvatting

In november 2023 is de bestaande hbo-bachelor opleiding Voeding en Diëtetiek van de Hanzehogeschool Groningen bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het betreft een vierjarige voltijdopleiding die wordt verzorgd te Groningen.

Het panel heeft te Groningen een opleiding leren kennen die in voorgaande jaren, ondanks de ingrijpende coronaperiode, hard aan de weg heeft getimmerd. Vanuit de eigen onderwijsvisie en aansluitend op signalen uit het werkveld is het opleidingsprogramma vernieuwd, zowel inhoudelijk als didactisch. De student wordt meer centraal gezet met eigen regie voor het leerproces en de professionele ontwikkeling; natuurlijk gericht ondersteund en gecoacht. Door middel van datapunten en leeruitkomsten hebben studenten de regie over hun eigen leerproces en hun professionele ontwikkeling, waarbij het praktijkvraagstuk de student stimuleert aan deze ontwikkeling te werken. Op regionale en landelijke ontwikkelingen in het beroepenveld wordt ingespeeld door studenten meer uitstroommogelijkheden en daarmee specialisaties te bieden. Deze vernieuwingen zijn voortvarend opgepakt eerst met een kernteam en daarna met het hele docententeam. Het panel ziet een hardwerkend en lerend team dat open staat voor feedback en verdere doorontwikkeling.

Het panel pleit er voor om af en toe ook even stil te blijven staan, te reflecteren, successen te vieren en koersen bij te stellen. Dat brengt de benodigde rust om het geheel te beschouwen. Met de vergrote praktijkgerichtheid in het onderwijs staat de opleiding sterk en wordt er intensief samengewerkt met werkveldpartners. Dat maakt het onderwijs realistischer en praktijkrelevant.

De opleiding **voldoet op alle standaarden** aan de basiskwaliteit en daarmee beoordeelt het panel de opleiding in zijn geheel als **positief**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding werkt volgens het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel en sluit met de eigen profilering (praktijkgericht, opleiden voor het brede werkveld) goed aan op de behoeften en wensen van het regionale werkveld. Studenten kunnen zich specialiseren naar de werkgebieden Zorg, Bedrijf en Vitaliteit, waarbij ze afstuderen als diëtist of voedingskundige, met een mogelijke accreditatie als leefstijlcoach. De opleiding krijgt het advies om in de komende jaren goed oog te houden voor ontwikkeling van de beroepsidentiteit van de student, wat belangrijk is bij interprofessioneel werken. De kern van het diëtistenvakgebied is en blijft de kracht binnen ieder werkgebied aldus het panel, ook daar waar studenten breder worden opgeleid.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding krijgt een compliment voor de wijze waarop de onderwijsvernieuwing is gerealiseerd in coronatijd, naast het in de lucht houden van het onderwijs, de studenten en het docententeam zelf. De opleiding biedt een inhoudelijk rijk programma met verdieping en verbreding in de richtingen Zorg, Bedrijf en Vitaliteit. De opleiding is sterk praktijkgericht, met interdisciplinaire

accenten en veel keuzemogelijkheden voor studenten. Dit krijgt onder andere duidelijk vorm in de Communities of Learners (CoL), waar studenten samenwerkend leren. Het onderwijsconcept vergt wel continue aandacht qua uitleg en onderlinge dialoog. Positief is dat de opleiding openstaat voor gerichte feedback en daar ook actief naar handelt met gerichte verbeteracties. Studenten ontwikkelen een stevige basis qua kennis en beroepsvaardigheden die in het werkveld wordt opgemerkt als gemotiveerd, zelfstandig en ondernemend. Studenten hebben dat zelf nog niet altijd door en vragen om meer tussentijdse toetsen ter bevestiging. De opleiding krijgt het advies om vooral de dialoog over het onderwijsconcept te blijven voeren en niet nog meer datapunten in te voeren.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding werkt met een duidelijk toetsstelsel dat goed past bij de onderwijsvisie. De weg naar programmatisch toetsen is ingezet en gevorderd tot en met het derde studiejaar. Toetsing is gericht op de ontwikkeling en de zelfsturing van de student (assessment as learning). Dit wordt goed ondersteund met professionalisering van docenten en de introductie van eJournal die leidt tot een betere balans tussen proces en productbeoordeling. De opleiding krijgt vooral aanmoediging om de toetsing verder door te zetten en daarbij vast te houden aan de uitgangspunten van de onderwijs- en toetsvisies. De borging van de toetskwaliteit is goed ingericht met de verschillende borgingscommissies. De opleiding zou volgens het panel een voorbeeld kunnen zijn voor anderen, als het gaat om de heldere en inzichtelijke inrichting van de studentenreis en de voortgangsmonitoring.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De afstudeerdossiers tonen overtuigend dat het bachelorniveau en de gewenste leerresultaten worden bereikt. Dat wordt ook duidelijk erkend in het werkveld en door alumni. Men verwacht goede effecten van het nieuwe curriculum aangezien huidige studenten al worden gezien als meer praktijkgericht, ondernemend en interprofessioneel. Kansen liggen er bij het nog meer samen optrekken met strategische werkveldpartners in het hybride opleiden, het binnen halen van de praktijk en het creëren van geschikte stageplaatsen in het verbredende werkveld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
Schets van de opleiding	8
Basisgegevens opleiding	9
Terugblik vorige visitatie	9
Beoordeling NVAO-standaarden	10
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
Standaard 3 Toetsing	20
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	24
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbeveling	28
Bijlagen	29
1. Bezoekprogramma	30
2. Bestudeerde documenten	31
3. Curriculumontwerp Voeding & Diëtetiek Hanzehogeschool Groningen	32

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bachelor opleiding Voeding en Diëtetiek van Hanzehogeschool Groningen. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van de Hanzehogeschool Groningen en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het een aanbeveling voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2022 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 30 oktober 2023 en 21 november 2023. Het visitatiepanel bestond uit:

Naam	Rol	Korte functieomschrijving
F.P.G.M. Entken	Voorzitter	Zelfstandig trainer, adviseur en procesbegeleider voor opleidingen, beroepsorganisaties en instellingen in zorg en onderwijs, en Onderwijskundige beleidsmedewerker MBO College Hilversum/ROC van Amsterdam,
drs. C. Schaap	Lid	Hogeschooldocent, opleiding Voeding en Diëtetiek Haagse Hogeschool, Voorzitter curriculumcommissie,
A.M.A. van Ginkel-Res	Lid	Algemeen Directeur Vialente-Diëtheek, Honorary President en Lid Executive Board European Federation of Associations of Dietitians (EFAD),
F.W. Zaalberg	Studentlid	student Voeding en Diëtetiek Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en lid opleidingscommissie/portefeuille kwaliteit.

Mevrouw ir. M. Dekker-Joziasse, seniorauditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

De opleiding is ingedeeld in de visitatiegroep HBO Voeding en Diëtetiek. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobeon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering, opleidingsvarianten en studieroutes, zoals opgenomen in bijlage 2.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek op 21 november van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Op 30 oktober 2023 heeft de agenderende audit plaatsgevonden, waarbij het panel de visitatie heeft voorbereid op locatie, met een panelvooroverleg en met de materiaalbestudering. Ook heeft het panel toen al nader kennis gemaakt met de opleiding. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld.

Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. Het verplichte ontwikkelgesprek is op een later moment gehouden. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (het 'inloopsprek'). Daar is geen gebruik van gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, dat is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 14 maart 2024

Panelvoorzitter

Auditor NQA

F.P.G.M. Entken

ir. M. Dekker-Joziase

Schets van de opleiding

Achtergrondinformatie

De opleiding Voeding & Diëtetiek is één van de zeven bacheloropleidingen van de Academie voor Gezondheidsstudies/ School of Health Care Studies (SAGZ). SAGZ is verbonden aan het Centre of Expertise Healthy Ageing, met daarbinnen het lectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing. De SAGZ leidt studenten op tot (zorg)professionals die een waardevolle bijdrage leveren aan Healthy Ageing, een gezonde levensstijl en preventie. Studenten leren in samenwerking met andere (zorg)professionals te werken aan oplossing van zorgvragen die steeds complexer worden.

De vierjarige voltijd bacheloropleiding Voeding & Diëtetiek is gestart in 1974 en leidt student op tot diëtist en/of tot voedingskundige. In 2018 is het nieuw strategisch plan en het herontwerp van de opleiding geïmplementeerd. In 2020-2021 is het eerste cohort studenten volgens het nieuwe curriculum gestart. Het jaar daarop zijn het tweede en derde jaar vernieuwd. Het vernieuwde afstudeerjaar is gestart in september 2023. Bij deze visitatie heeft het panel dus nog afstudeerwerken uit het 'oude' curriculum ingezien. De eerste afstudeerresultaten nieuwe stijl komen beschikbaar in de zomer 2024. In deze rapportage wordt bij de standaarden 1 tot en met 3 dan ook uitgegaan van het nieuwe curriculum en standaard 4 is grotendeels gebaseerd op het afstuderen in het 'oude' curriculum, met een blik op de nieuwe opzet.

Met het vernieuwde curriculum is ingezet op ontwikkelgericht leren en programmatisch toetsen, waarbij de ontwikkeling van de student naar de te bereiken leeruitkomsten centraal staat. Ook is er meer aandacht voor preventie conform nationaal gezondheidsbeleid en wordt voor een breder werkveld opgeleid, onder andere leefstijlcoaching. Het onderwijs is modulair ingericht en biedt meer keuzevrijheid en flexibiliteit aan studenten. Didactisch is er meer aandacht voor de rol van leernetwerken en vakinhoudelijk is er meer aandacht voor de opkomst van zorgtechnologie en digitalisering.

In 2022-2023 studeren 529 studenten Voeding & Diëtetiek in Groningen. Het team van de opleiding bestaat uit 46 medewerkers met een totale inzet van 33,2 fte, inclusief twee opleidingsmanagers en ondersteunend personeel. De opleidingsmanagers zijn eindverantwoordelijk voor de opleiding Voeding & Diëtetiek, waarbij er één opleidingsmanager croho-verantwoordelijk is en één opleidingsmanager de portefeuille 'onderwijs' heeft. De croho-verantwoordelijke opleidingsmanager neemt deel aan het Landelijk Overleg Opleidingen Voeding & Diëtetiek (LOOVD).

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	Voeding en Diëtetiek
ISAT-code CROHO	34579
Oriëntatie en niveau opleiding	hbo
Niveau opleiding	Bachelor
Graad	Bachelor of Science
Aantal studiepunten (EC)	240
Variant	voltijd
Afstudeerrichtingen	Differentiatie in afstuderen als: - Diëtist, evt. i.c.m. aantekening leefstijlcoaching - Voedingskundige, evt. i.c.m. aantekening leefstijlcoaching
Opleidingslocatie	Groningen
Onderwijstaal	Nederlands
Instelling Hanzehogeschool	Verzorgd bekostigd onderwijs, ITK, positief, 26 februari 2018

Terugblik vorige visitatie

Bij de vorige visitatie ontving de opleiding aanbevelingen gericht op:

- meer toepassingsgericht toetsen;
- gerichte fraude/plagiaatchecks;
- het opnemen van internationalisering in de competenties.

Het panel constateert dat de opleiding deze punten gericht heeft opgevolgd.

Met de invoering van het nieuwe curriculum is een overstap gemaakt naar meer integraal toetsen op het niveau van competenties. Daarbij wordt kennis meer in de context van praktijkvraagstukken toegepast en integraal getoetst op het niveau van de competentie. Er zijn tussentijdse datapunten waar formatief, met open vragen, wordt getoetst hoe ver een student is qua kennisontwikkeling. Studenten halen daar zelf weer leer- en ontwikkelpunten uit. Hierbij wordt er meer digitaal getoetst en worden er geen juist/onjuist-vragen meer gebruikt; conform eerdere aanbevelingen.

De examencommissie heeft docenten aangespoord meer aandacht te hebben voor fraude/plagiaat, en recentelijk specifiek voor fraude met ChatGPT. Ervaringen hoe dit te herkennen zijn gedeeld en er wordt standaard een plagiaatscan gedaan bij opdrachten en het digitaal portfolio. Bij verdenking van fraude kan de examencommissie om advies worden gevraagd en dat gebeurt met regelmaat.

De opleiding heeft internationalisering duidelijker uitgewerkt in de vertaling van competenties naar leeruitkomsten en beoordelingsrubrics. Daarbij is er aandacht voor de elementen: taal, internationale beroepspraktijk en interculturele competenties (zie verder standaard 2).

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De opleiding hanteert het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel als vertrekpunt en geeft daar kleur aan met een eigen profilering die goed is afgestemd op het werkveld. Het landelijke profiel borgt de aansluiting op het bachelorniveau. De opleiding krijgt een compliment voor de wijze waarop zij de eigen profilering vormgeeft en goed laat aansluiten op de wensen uit het werkveld. De studenten kunnen in elke beroepscontext (werkgebieden: Zorg, Bedrijf of Vitaliteit) werken aan de competenties. De opleiding is daar uniek mee, heeft dat mooi uitgelijnd met eigen leeruitkomsten en niveau-indicatoren volgens het ZelCOM-model.

Alle studenten worden op niveau 1 breed opgeleid en hebben de mogelijkheid om zich vanaf niveau 2 te specialiseren als diëtist of als voedingskundige, en bij beide is er de mogelijkheid om een aantekening leefstijlcoaching te verkrijgen. Het panel vindt dit goed aansluiten bij wat er speelt in het vakgebied. Het landelijk profiel is met name gericht op het Zorgwerkgebied, terwijl de alumni in een veel bredere context hun werk vinden. De opleiding sluit daar goed op aan, verantwoord dat goed en stemt het goed af met het eigen werkveld.

De opleiding krijgt het advies om in de komende jaren goed oog te houden voor ontwikkeling van de beroepsidentiteit van de student, wat belangrijk is bij interprofessioneel werken. De kern van het diëtistenvakgebied is en blijft de kracht binnen ieder werkgebied aldus het panel, ook daar waar studenten breder worden opgeleid.

Onderbouwing

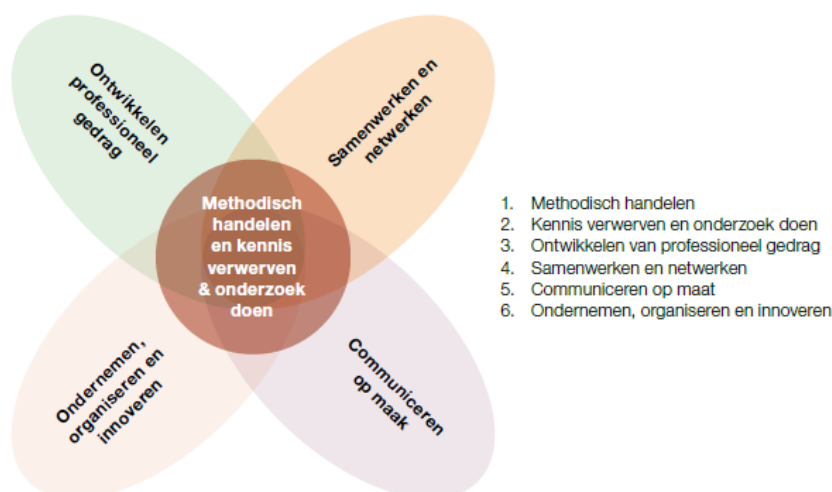
Beroepsbeeld

In het vernieuwde curriculum kunnen studenten afstuderen als diëtist (beschermde titel) en/of als voedingskundige, al dan niet met de aantekening leefstijlcoaching. Daarmee speelt de opleiding in op een verbredend werkveld met steeds meer nadruk op het belang van preventie, gezondheidsbevordering en een gezonde levensstijl en de toenemende aandacht voor duurzaamheid in relatie tot voeding. De opleiding wil studenten opleiden voor het brede werkveld en studenten leerroutes bieden die passen bij de behoeften en interesses van de studenten zelf. Waar voor 2020 alle studenten afstudeerden als diëtist, worden studenten vanaf 2020 opgeleid voor het 'werkveld van de toekomst' en hebben studenten de keuze om zich meer te richten op één van de drie werkgebieden Zorg, Bedrijf of Vitaliteit:

- **Zorg:** studenten ontwikkelen zich tot professionals die personen met een zorgbehoefte ondersteunen, ze begeleiden individuen en/of groepen bij een medische (preventieve) interventie.
- **Vitaliteit:** studenten richten zich vooral op het bevorderen van een gezonde leefstijl, het coachen van individuen en het ontwerpen en uitvoeren van preventieve groepsinterventies. Ook leren zij voeding in maatschappelijk perspectief te plaatsen.
- **Bedrijf:** studenten ontwikkelen zich op het gebied van kwaliteits- en productadviezen, productontwikkeling en marketing voor onder andere voedingsmiddelenbedrijven en zij leren onder andere over trends in de wereld van voeding en voedsel, gezondheid en duurzaamheid.

Er is aandacht voor internationale en globale ontwikkelingen, interprofessioneel werken en studenten kunnen focus leggen op leefstijl en coaching via het behalen van de aantekening leefstijlcoaching. Deze opzet past bij het feit dat afgestudeerden werkzaam zijn in de gezondheidszorg, het bedrijfsleven, het onderwijs, bij de (semi)overheid, onderzoeksinstituten of in een eigen onderneming. Waarbij studenten ook kennismaken met internationale keukens, gezondheidstrends, interculturele vaardigheden verwerven en leren werken volgens internationale richtlijnen.

Het panel is van mening dat de opleiding goed aansluit op het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel, op de marktvaart (regionaal en nationaal) en op internationale ontwikkelingen en trends. Er is een duidelijke profilering naar de drie werkgebieden en de keuze om diëtisten en voedingskundigen op te leiden. Studenten kunnen daarin eigen interesses volgen. Op deze wijze kunnen studenten die niet paramedisch willen werken, sneller specialiseren. Dit past bij het beeld dat niet alle alumni werkzaam (willen) zijn als diëtist. Vanuit het paramedische werkveld wordt het ook positief gewaardeerd dat studenten en opgeleide diëtisten zich zo beter kunnen profileren en manifesteren. Het gekozen beroepsbeeld past bij de vraag vanuit het werkveld.

Figuur 1: Samenvatting van de zes competenties in de opleiding, bron: Zelfevaluatietrapport

Beoogde leerresultaten

De opleiding werkt met de zes competenties vanuit het landelijk opleidingsprofiel (2015-2021) (zie figuur 1). De opleiding heeft de competenties uitgewerkt naar leerwegaafhankelijke leeruitkomsten, beschreven op de drie ZelCom-niveaus. Met het behalen van de leeruitkomsten, ontwikkelen de studenten de competenties op een steeds hoger niveau.

Het landelijk opleidingsprofiel sluit inhoudelijk aan op het Beroepsprofiel van de diëtist, de CanMEDS-rollen en qua bachelorniveau op de Dublin descriptoren en het European Qualification Framework-niveau 6. Daarbij is een opbouw door de studie jaren heen aangegeven in zelfstandigheid en complexiteit (ZelCom-model) (zie ook bijlage 3: Curriculumontwerp).

De opleiding werkt ook met de landelijke Body of Knowledge and Skills (National Transcript Nutrition and Dietetics 2010-2017). In de modulebeschrijvingen is benoemd welke onderwerpen in welke module op welk niveau aan de orde komen. De opleiding geeft daarbij een eigen accent door meer aandacht voor de coachende rol van voedingsprofessionals, voor bewegen en voor het werkgebied Bedrijf.

Het panel vindt dat de opleiding duidelijk invulling geeft aan de landelijke leerresultaten en deze passend bij het beroepsbeeld, de eigen profilering en het gekozen onderwijsconcept (zie standaard 2) heeft uitgewerkt. Aandachtspunt ligt volgens het panel bij het blijvend reflecteren en borgen dat de ontwikkeling van de beroepsidentiteit binnen alle drie werkgebieden voldoende tot zijn recht komt. Het panel is van mening dat deze belangrijk is bij het interprofessioneel werken, waarbij studenten sterk staan als ze werken vanuit de kern van het vakgebied voeding en diëtetiek.

Afstemmen (internationale) beroepenveld

De opleiding investeert in het betrekken van het werkveld bij enerzijds de ontwikkeling van het nieuwe curriculum en anderzijds de aansluiting van de opleiding op de ontwikkelingen in het beroepenveld. De opleiding bespreekt de curriculumontwikkeling en de vertaalslag naar de praktijk met de Werkveldadviescommissie (WAC). Ook organiseert men bijeenkomsten met praktijkpartners en -begeleiders om het brede werkveld te betrekken en de praktijksamenwerking te versterken. Het onderwijs op beheersingsniveau 3 is ook samen met werkveldpartners ontwikkeld tijdens werkveldconferenties, georganiseerd voor alle drie werkgebieden.

Het panel is positief over de inspanningen van de opleiding om het werkveld aan zich te binden. De opleiding heeft de wens om de overleggen met de WAC meer per werkgebied te organiseren. Het panel steunt dit aangezien uit notulen en gesprekken blijkt dat het werkgebied Zorg vaak nog centraal staat in WAC-besprekingen. Tegelijkertijd pleit het panel ook voor overstijgend overleg om verbinding tussen de werkgebieden te houden voor de opleiding als geheel.

Uit gesprekken blijkt dat er bij praktijkopdrachten nog een betere afstemming mogelijk is tussen hetgeen de student heeft geleerd, de beroepssetting en de wensen van praktijkpartners. Ook de rolverdeling tussen student, docent en de praktijkbegeleider heeft nog geregeld nadere uitleg. Met een directer contact per deelgebied kan de opleiding daar directer op inspelen. Het panel pleit dan wel voor meer strategische denkers, vanuit de bedrijfspartners en bijvoorbeeld gemeenten, in de overkoepelende WAC-vergaderingen, en voor beleidsbepalende gesprekspartners (de 'critical friends' van de opleiding) om ook meer tegenspraak te organiseren.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het docententeam heeft in de voorgaande drie jaar hard gewerkt aan het nieuwe curriculum. Het team krijgt een compliment voor de wijze waarop ze dat heeft gedaan in coronatijd. Ook de wijze waarop het docententeam geleidelijk is meegenomen in de programmatische opzet is een positief element. De opleiding biedt een inhoudelijk rijk programma met verdieping en verbreding in de richtingen Zorg, Bedrijf en Vitaliteit. De opleiding is opgezet volgens het 'Groninger Onderwijs Model': sterk praktijkgericht, interdisciplinaire accenten en veel keuzemogelijkheden via flexibele leerroutes voor studenten. Dit biedt een inhoudsrijke leeromgeving voor studenten met gerichte coaching en begeleiding in onder andere de Communities of Learners, waar studenten samenwerkend leren.

Het panel signaleert dat studenten een goede basis opbouwen qua kennis en beroepsvaardigheden, waarbij de aandacht voor onderzoeksvaardigheden nog iets beter kan worden uitgelijnd. Alumni en het werkveld vinden de studenten sterker qua motivatie, zelfstandigheid en ondernemende houding dan voorheen. Studenten moeten zelf nog wennen aan het onderwijsconcept en de eigen regie in hun leerproces. Dit vergt continue dialoog en begeleiding. De opleiding heeft daarvoor een goed systeem met vaste docenten en mentoren op de lesgroepen. De opleiding ontvangt veel feedback van de studenten en staat daar open voor. De opleiding krijgt het advies om de vragen van studenten vanuit de onderwijsvisie te blijven benaderen. Uitleg over het onderwijsconcept via gerichte dialoog met studenten zal volgens het panel meer opleveren dan instrumentele oplossingen zoals het invoegen van extra colleges. Daarmee kan de opleiding doorontwikkelen naar een onderwijsconcept dat feedback-gebaseerd is, waarbij studenten zelf meer aan de slag gaan met feedback.

Eerste stappen worden gezet door feedback meer door de studenten zelf te laten vastleggen en verwerken in het digitaal portfolio (eJournal). Dat biedt mogelijkheden om de werkdruk voor docenten te beheersen en studenten de eigen regie te laten pakken. Daarnaast ontstaat er zo een extra check of de gegeven feedback goed is geïnterpreteerd. Het panel is van mening dat de opleiding daar haar weg in kan vinden, omdat er binnen het docententeam veel aandacht is voor kennis- en ervaringsdeling qua coaching en begeleiding. Een regelmatige pas op de plaats en reflecteren op wat er goed gaat en waar het beter kan, is wat het panel de opleiding toewenst.

Onderbouwing

Opzet en vormgeving programma

Het curriculum is opgebouwd volgens de drie beheersingsniveaus (zie ook bijlage 3). Daarbij is het volgens het 'Gronings Onderwijsmodel' zeer praktijkgericht ingericht door in alle jaren en modules te werken vanuit actuele praktijkvraagstukken, vaak ook interdisciplinair met andere opleidingen, experts en vakgebieden samen. Studenten werken in groepjes binnen Community of Learners (CoL) en worden gecoacht door docenten. Daarnaast is er ondersteunend onderwijs in de vorm van bijvoorbeeld colleges, practica of expertlessen. De intensiteit van de CoL neemt gedurende de studie af in lijn met de toenemende zelfstandigheid van de student. Binnen de

modules wordt ook flankerend onderwijs aangeboden ten behoeve van het ontwikkelen van de competenties.

Studenten gaan gaandeweg de opleiding meer en meer het werkveld in, eerst via snuffelstages en kortdurende opdrachten. Later krijgt dit vorm in stages en grotere opdrachten in de praktijk via innovatieve leerwerkplaatsen. Studenten werken dan een dag per week samen met praktijkpartners en studenten van andere opleidingen aan grotere praktijkvraagstukken.

De opleiding biedt een inhoudelijk rijke en flexibele leeromgeving met veel keuzemogelijkheden. Zo kan iedere student zijn/haar persoonlijke leerroute creëren passend bij de eigen interesses. Ook dat past binnen de onderwijsvisie van de hogeschool en opleiding. In het eerste jaar oriënteren studenten zich op de drie werkgebieden doordat alle drie werkgebieden via een praktijkopdracht aan de orde komen. Op niveau 2 kiezen studenten een eigen leerroute met modules die passen bij hun interesses. Studenten werken steeds vaker zelf in de praktijk in interdisciplinaire leernetwerken. Studenten dragen vanuit hun eigen kennis en kunde bij aan oplossingen en innovaties in de praktijk. Een voorbeeld is de Innovatiewerkplaats 'Meer gezonde jaren voor Appingedam', die is gekoppeld aan de module 'Voeding in Maatschappelijk Perspectief'. Waar nog geen geschikte leernetwerken zijn verbonden aan modules, werkt de opleiding met langdurige werkveldcontacten, bijvoorbeeld voor praktijkstages leefstijlcoaching.

Op niveau 2 stelt iedere student een eigen leerroute op en kan hij daarbij uit alle werkgebieden modules volgen. Studenten worden daarbij gecoacht door mentoren, om bijvoorbeeld te voldoen aan vereisten voor het verkrijgen van de diëtist-titel of de aantekening leefstijlcoaching. Verder is er maximaal 45 EC keuzeruimte om de studieroute nog meer eigen kleur te geven, bijvoorbeeld met externe minoren of buitenlandactiviteiten. Op niveau 3 starten studenten met het afstudeerprogramma (zie verder standaard 4).

Het panel constateert dat de opleiding met de opzet van het curriculum aansluit op het 'Groninger Onderwijs Model' waarbij studenten zoveel mogelijk samenwerken aan en leren van praktijkvraagstukken in flexibele leerroutes. Het panel ziet de meerwaarde van dit model. Het versterkt de relatie met en aansluiting op de beroepspraktijk. Het biedt studenten een beeld van de praktijk en de meerwaarde die zij vanuit het eigen beroep kunnen (gaan) bieden. Wel vragen studenten aandacht voor gerichte coaching en ondersteuning om goed zicht te kunnen houden op keuzemogelijkheden in hun leerroute. De opleiding pakt dit aandachtspunt op onder andere via betere digitale systemen.

Het panel is positief over het feit dat studenten breed worden opgeleid én de mogelijkheid hebben om zich te specialiseren als diëtist of voedingskundige en naar een werkgebied. Het panel vindt het knap hoe de opleiding het nieuwe curriculum in relatief korte tijd, en ook in tijd van corona, heeft vormgegeven. De praktijkgerichtheid van het programma is sinds de vorige visitatie duidelijk versterkt in samenwerking met praktijkpartners. In de leernetwerken en innovatiewerkplaatsen leren studenten samenwerken met studenten en uit andere opleidingen en professionals uit andere vakgebieden. Dit biedt een goede voorbereiding op het latere werkveld. Modules worden ook samen met andere opleidingen uitgevoerd, bijvoorbeeld de module Gezonde leefstijl en Leefstijlcoaching met opleiding Sportkunde.

Alumni en werkveld zien dat het verschil met het vorige curriculum in de zin dat de huidige studenten breder worden opgeleid, met betere aansluiting op eigen talenten en interesses. Dat levert meer motivatie, zelfstandigheid en een ondernemender houding. Studenten vinden de CoL

leerzaam, omdat ze daar ook veel van elkaar leren via presentaties en peerfeedback. Studenten nemen meer en meer de eigen regie in hun leerproces.

Inhoud programma en didactiek

De opleiding biedt een inhoudelijk rijk programma met meer verdieping en meer verbreding in de richtingen Zorg, Bedrijf en Vitaliteit. Studenten worden steeds beter begeleid bij de keuzes van hun leerroute en krijgen steeds meer duidelijkheid in de mogelijkheden en eisen. Een digitale routeplanner en de mentor helpen de student om hierin het overzicht te houden. Voor iedere competenties is duidelijk bepaald hoeveel EC er minimaal of maximaal moet worden gevolgd.

Studenten hebben veel mogelijkheden om de benodigde kennis en kunde te ontwikkelen. Daarbij wordt goed didactisch ingespeeld op de diversiteit aan studenten qua vooropleiding en interesses. In de lesgroepen wordt eerst de aanwezige voorkennis geïnventariseerd en aangevuld via lessen, zelfstudie en onderlinge uitwisseling. Zo wordt er toegewerkt naar het gewenste eindniveau.

Zowel de docenten als de betrokkenen uit het werkveld zijn positief over de beroepsproducten die studenten opleveren in het nieuw curriculum. De werkstukken zijn creatief en vaak opgezet vanuit meerdere perspectieven. In de verantwoording geven studenten voldoende blijk van onderliggende kennis en methodisch handelen. Studenten zijn nog niet altijd zelfverzekerd over hun kennisniveau, daarom zijn er nog steeds kenniscans die formatief worden ingezet om studenten zicht te geven in hun kennisontwikkeling.

Het panel is van mening dat de opleiding goed aansluit op de landelijke BoKS. Wel adviseren studenten om nog eens te kijken naar EC-verdeling. Zij ervaren wat onevenwichtigheid, bijvoorbeeld voor de competentie onderzoek die even zwaar weegt in EC-toekenning als een makkelijker te behalen generieke competentie.

Het panel signaleert veel aandacht voor de beroepspraktijk. Naast de eerdergenoemde leergemeenschappen en stages wordt er ook geïnvesteerd in het werken met simulatiepatiënten en in serious gaming voor het oefenen van gesprekstechnieken. De mogelijkheid tot het volgen van korte snuffelstages zal naar eerste- en tweedejaars studenten nog meer onder de aandacht worden gebracht. Iedere student moet 24 uur praktijkervaring opdoen op beheersingsniveau 1 en 2 voor de competentie Ontwikkelen Professioneel Gedrag. Het opdoen van meer praktijkervaring is op eigen initiatief van de studenten ook mogelijk, maar daar wordt slechts mondjesmaat gebruik van gemaakt. Een advies aan de opleiding is om die mogelijkheid meer te stimuleren.

De curriculumcommissie screent ieder jaar of het curriculum genoeg aansluit op het landelijk opleidingsprofiel en de BOKS. Op het punt van zorgtechnologie werkt de opleiding aan versterking met implementatie van SAGZ standaard zorgtechnologie.

Onderzoeksvaardigheden

Het panel ziet een duidelijke opbouw in het opleidingsprogramma voor het aanleren van onderzoeksvaardigheden met aandacht voor alle drie de gebieden Zorg, Bedrijf en Vitaliteit. De onderzoeklijn is opgezet in samenwerking met het lectoraat. Op niveau 1 leren studenten goede informatie te verzamelen uit diverse bronnen en maken ze kennis met kwalitatief, kwantitatief en literatuuronderzoek. Op niveau 2 wordt de onderzoekende houding ontwikkeld en leert de student tot een afgewogen oordeel/ standpunt. Dit wordt toegepast in beroepsproducten. Op niveau 3 moet de student een praktijkgericht onderzoek uitvoeren, een juiste methodiek toepassen en

vanuit een kritische grondhouding komen tot een onderbouwd oordeel of standpunt. Het beroepsproduct moet bijdragen aan verbetering/ontwikkeling van de beroepspraktijk. In totaal is 45 tot 65 EC gericht op de competentie 2 Kennis verwerven en onderzoek doen, waarvan 15-20 EC op niveau 3 bij het afstuderen. De opleiding signaleert dat met de huidige opzet van de onderzoekslijn het afstudeeronderzoek op niveau 3 betere en stevigere onderbouwde beroepsproducten oplevert dan voorheen.

Het panel signaleert in de gesprekken en vanuit de beroepsproducten een groei in de onderzoekende houding bij studenten en ook in de beroepsproducten. Studenten en alumni ontwikkelen een houding gericht op verbetering en het ontwikkelen van de eigen kritische beroepshouding. Een aandachtspunt ligt bij de opmerking van studenten dat onderzoek ook aan de orde komt bij competentie 1 Methodisch handelen en dat dat verwarring kan oproepen met competentie 2. De opleiding kan daar in de begeleiding explicieter aandacht aan geven. Ook vragen studenten aandacht voor het evenwicht in EC-verdeling. Vaak besteden zij meer tijd en aandacht aan 'onderzoek doen' dan aan 'het kennis verwerven' binnen de competentie 'kennis verwerven en onderzoek doen'. De vaste indeling van 5 EC maakt de verdeling van leeruitkomsten binnen de competentie soms lastig, aldus de opleiding.

Studenten zien meerwaarde om in groepjes aan het praktijkonderzoek te werken, zeker in de afstudeerfase waar studenten van en met elkaar kunnen leren. In de ogen van de studenten zou dat ook beter passen bij de EC-verdeling en kan daarmee het niveau nog hoger worden getrokken.

Het panel is positief over het feit dat docentonderzoekers en studenten participeren in het onderzoek van het lectoraat en de daar opgedane ervaringen rechtstreeks terug laten komen in de lessen, via voorbeelden, het delen van ervaring en het uitdagen van studenten.

Internationalisering

De opleiding richt zich qua internationalisering met name op kennis van de internationale beroepspraktijk en op interculturele aspecten. Daarmee wordt aangesloten op de visie van de SAGZ en op het nieuwe landelijk opleidingsprofiel. Bij de competentie Methodisch Handelen is er aandacht voor het werken volgens beroepsspecifieke (inter)nationale modellen en richtlijnen en de vertaling die studenten kunnen maken naar het eigen werk. Interculturele aspecten zijn opgenomen in de uitwerking van de rubrics bij de competenties Methodisch handelen en Communiceren op Maat op alle niveaus. Taal is geen specifiek aandachtspunt. Wel gaat men er vanuit dat studenten Engelstalige internationale literatuur en richtlijnen kunnen begrijpen en hanteren. Ook bij de competentie Ontwikkelen van Professioneel Gedrag leren studenten om ontwikkelingen van nieuwe (inter)nationale inzichten, producten en diensten naar het eigen werk te vertalen. Het panel heeft kennis genomen van enkele voorbeelden waar internationalisering is opgenomen in het onderwijs, bijvoorbeeld een kookworkshop Nederlandse Dis met internationale studenten in de leskeuken, een werkbezoek van een docent aan Kenia of online voedingscolleges samen met studenten vanuit Kenia en vanuit Groningen. De opleiding ziet het belang van internationalisering en heeft de ambitie om nog meer te borgen dat studenten voldoende in aanraking komen met diversiteit, inclusie, internationaal perspectief en interprofessionaliteit ter voorbereiding op multiculturele samenleving.

Het panel geeft aan dat een rol in een internationaal studentennetwerk van EFAD, Endiets, ook interessant kan zijn voor studenten voor het ontwikkelen van vaardigheden in het internationale werkveld. Contact met studenten in Europa geeft een bredere kijk op het vakgebied en inzicht in wat er op Europees vlak gebeurt.

Instream en begeleiding

Het panel constateert dat de opleiding veel en gericht investeert in het goed laten landen van instromende studenten en het begeleiden van studenten bij hun studiekeuzes en professionele en persoonlijke ontwikkeling. In het eerste studieblok is er veel aandacht voor 'onboarding', met uitleg over de didactische en inhoudelijke opzet van het curriculum en hoe studenten vanuit de eigen regie keuzes kunnen maken qua leerroutes, het opstellen van bewijsstukken en de wijze van toetsing. In het eerste jaar hebben studenten per studiegroep een vaste mentor om de onderlinge binding te bevorderen. Studenten leren ook elkaar te stimuleren en feedback te leveren. Er zijn vast ingeroosterde klasse-mentor-uren en individuele gesprekken op afspraak. Mentoren en studenten werken in studiejaar 2 en 3 met een digitale routeplanner waarmee ze goed overzicht houden van de stappen die de student zet, de studiekeuzes en of daarmee de competenties goed worden afgedekt gedurende de studie. Ook hier houdt de student de regie over de routeplanner.

Ondanks dat studenten nog steeds moeten wennen aan de onderwijsvorm, zien de mentoren positieve effecten na het eerste jaar. De motivatie bij studenten is beter dan voorheen, omdat ze doorkrijgen dat ze zich kunnen verdiepen in eigen interesses en daarmee hun eigen talenten beter kunnen ontwikkelen. Op niveau 3 ziet de opleiding afstudeerders die werken vanuit een eigen visie, eigen regie, meer mondig en meer actief zijn in het werkveld dan voorheen. Ze ontplooiën meer eigen initiatief en durven verantwoordelijkheid te nemen.

Het panel vindt dit een positieve ontwikkeling en spoort de opleiding aan dat door te zetten met misschien nog meer gebruikmaking van de eerder verworven competenties. Als een student dit beter kan inbrengen bij de start van de studie, kunnen ze ook beter benoemen en uitwerken op welke onderdelen ze meer diepgang wensen of zich verder willen ontwikkelen.

Het panel is positief over het buddysysteem dat nu in het tweede jaar is ingevoerd om studenten extra begeleiding te bieden bij het werken aan nog niet behaalde competenties. Het feit dat ouderejaars studenten voorbeelden kunnen laten zien van studieroutes en het gebruik van het portfolio voor het aantonen van de gewenste ontwikkeling, werkt positief op eerstejaars. Het maakt de studie voor jongerejaars inzichtelijker en zij zullen gaandeweg de structuur en opzet van hun studie beter begrijpen.

Docenten

De opleiding wordt verzorgd door een team van 46 medewerkers (33,2 fte). De omvang van het team is in voorgaande jaren meegegroeid met de sterke instroom (van 115 studenten in 2016 naar 170-190 in voorgaande jaren). Het panel vindt het mooi hoe het team ook is meegegroeid met de ontwikkeling van het nieuwe onderwijsprogramma. Een deel van de docenten vervulde een voortrekkersrol en een deel is later ingestapt. Er is twee jaar lang goede coaching georganiseerd om de docent de overstap te laten maken van vakexpertdocent naar leercoach. Daarbij is goed gebruik gemaakt van peercoaching in tweetallen van meer en minder ervaren docenten. Nu alle docenten participeren in het nieuwe onderwijs, wordt professionalisering meer toegespitst naar de kundigheid in het programmatisch toetsen (zie ook standaard 3). Het panel complimenteert de opleiding voor de wijze waarop de onderwijsvernieuwing is doorgevoerd en de open gesprekken die daarbij zijn en nog steeds worden gevoerd over successen, knelpunten en soms twijfels.

Het panel ziet een docententeam dat de benodigde vakinhoudelijke, onderwijskundige en toetskundige expertises goed afdekt. Alle docenten, docentonderzoekers en een deel van de instructeurs zijn in het bezit van de basiskwalificatie examinering en de basisdidactische bekwaamheid. Twee docenten bezitten de seniorkwalificatie examinering; één is daar mee bezig.

Bijna tachtig procent van het onderwijzend personeel is masteropgeleid, waarvan zeven gepromoveerden.

Het panel heeft met docenten en management gesproken over de ervaren werkdruk. Deze is hoog met de invoering van het nieuwe onderwijs en het leren omgaan met het geven van feedback en feedforward en het afstemmen bij de beoordelingen. Daar is actief op geacteerd met aanpassing van de werkwijzen, zo wordt algemene feedback en feedforward nu meer klassikaal besproken en werken studenten dat zelf uit in hun portfolio's. Dat geeft docenten meer tijd voor opmaatbegeleiding.

Voorzieningen

De opleiding is gevestigd in een karakteristiek pand met een rijke onderwijshistorie. Het gebouw wordt gedeeld met zes andere bacheloropleidingen van de Academie voor Gezondheidsstudies. De ruimtes in het gebouw zijn/worden aangepast aan de onderwijsvisie. Zo zijn er groepsruimtes voor de CoL-groepen gerealiseerd om studenten in groepjes te laten samenwerken. Verder maakt de opleiding gebruik van skillslabs en van de ruim voorziene en goed opgezette leskeuken.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding werkt met een duidelijk toetssysteem dat goed past bij de onderwijsvisie. De weg naar programmatisch toetsen is ingezet en gevorderd tot en met het derde studiejaar. Toetsing is gericht op de ontwikkeling en de zelfsturing van de student (assessment as learning). Dit wordt goed ondersteund met professionalisering van docenten en de introductie van eJournal die leidt tot een betere balans tussen proces en productbeoordeling. Vanuit docent- en studentervaringen wordt er gericht gewerkt aan verdere optimalisatie en verduidelijking. De opleiding krijgt vooral aanmoediging om de toetsing verder door te zetten en daarbij vast te houden aan de uitgangspunten van de onderwijs- en toetsvisies. De borging van de toetskwaliteit is goed ingericht met de verschillende borgingscommissies die nauw zijn betrokken bij de ontwikkelingen. In de toekomst mag de examencommissie volgens het panel weer meer op afstand gaan staan en zich opstellen als assertieve critical friend, met ruimte voor een gezond tegengeluid.

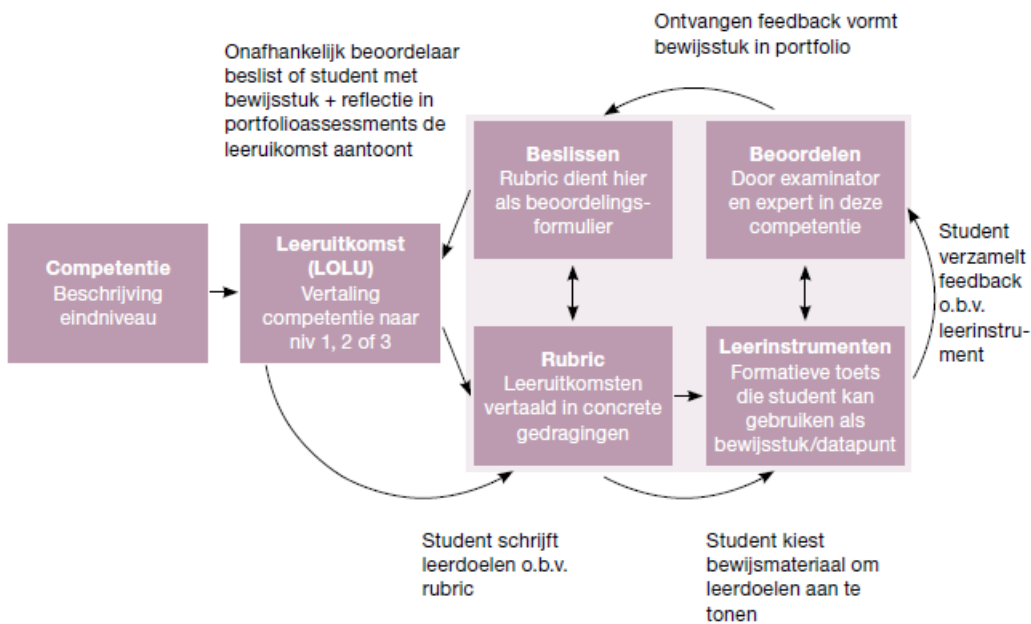
Onderbouwing

Toetssysteem

De opleiding werkt volgens heldere processen en procedures die zijn beschreven in het document *Toetsbeleid, 2023-2024*. Dit geeft heldere kaders voor de visie op toetsing, het toetsontwerp en de toetsborging. De rechten en plichten rond toetsing staan beschreven in het *Onderwijs- en ExamenReglement*, inclusief de beschrijving van de modulekaders.

De toetsing is vernieuwd in lijn met de onderwijsvisie. Het toetsen en beoordelen is een integraal onderdeel van het onderwijsproces en is primair gericht op het creëren van kansen om te leren ('assessment as learning') dat vorm krijgt via programmatische toetsvormen. Bij de toetsing staan relevante beroepssituaties centraal, die het mogelijk maken om integraal te toetsen op kennis, vaardigheden en houding in de beroepscontext. De opleiding werkt bij alle modules met rubrics waarin de leeruitkomsten zijn uitgewerkt naar concrete gedragingen. De Body of Knowledge en Skills is afgedekt in de beschreven modulekaders.

Bij de toetsing wordt een vaste toetscyclus doorlopen (figuur 2). De student stelt een persoonlijk leerplan op en geeft aan hoe hij/zij de leerdoelen en rubric-eisen wil behalen en wat de bewijzen per datapunt zullen zijn. Daarop volgt formatieve toetsing en gerichte feedback, feedup en feedforward, waarmee de student zijn verdere studiep pad bijstelt. In de eerste studie jaren wordt de student hier nadrukkelijk in begeleid door de docentcoaches (proces) en expertdocenten (vakinhoudelijk). Naar de afstudeerfase neemt de student daar steeds meer eigen verantwoordelijkheid in. De docenten zijn getraind in hun rol als mentor/coach en worden extern begeleid in het programmatisch toetsen en feedback geven. Summatieve beoordelingen worden uitgevoerd door onafhankelijke beoordelaars, met input in het portfolio van de docentcoaches, experts, peers en externen.

Figuur 2: Toetscyclus opleiding Voeding en Diëtetiek, Hanzehogeschool.

Het panel is positief over de toetsontwikkeling en de wijze waarop docenten dit uitvoeren. De integrale toetsing levert rijke informatie over waar de student staat en hoe leeruitkomsten en competenties verder ontwikkeld kunnen worden. De student verzamelt alle bewijzen met feedback en reflectie in het portfolio, wat de basis is voor de summatieve beoordeling per leeruitkomst door een onafhankelijke beoordelaar.

Het panel constateert dat de opleiding de aanbevelingen uit de vorige visitatie goed heeft opgevolgd met een koers naar meer holistische toetsing, passend bij de onderwijsvisie. Er wordt meer praktijkgericht en meer integraal in de beroepscontext getoetst. Dat geeft studenten een steviger beeld van de latere beroepsuitvoering.

Het is positief dat de opleiding open staat voor verdere ontwikkeling en verbetering. Men streeft een professionele beoordelingscultuur na en een goede werkbare toetsorganisatie. Daartoe wordt er gericht geïnvesteerd in scholing van docenten en onderlinge ervaringsdeling en kalibratie. Dat leidt tot de keuze om meer te gaan werken met 'single point rubrics' bij formatieve toetsen en van 'three point rubrics' bij summatieve toetsen. Bij de formatieve toetsen weten studenten daarmee of ze voldoen aan de basis. Bij de summatieve toetsing wordt bepaald of de student onder, op of boven niveau presteert. Uit gesprekken blijkt dat dit werkdruk bij studenten en docenten verlicht bij de formatieve toetsen. Ook levert het inhoudsrijkere feedback op die de student goed kan gebruiken voor verdere ontwikkeling.

Positief is het panel ook over de ingebruikname van eJournal en de Routeplanner-app voor studenten. Dat biedt een helder en toegankelijk systeem om de vordering van de student vast te leggen, inclusief de leerplannen en de leerresultaten. eJournal geeft meer vormvrijheid bij de opbouw van het portfolio en bewijsmateriaal, waarbij er betere balans komt tussen de bewijslast vanuit de inhoudelijke bewijzen en vanuit de reflecties (ontwikkeling van de student).

Bovenstaande toetsstelsel is gangbaar voor het 'nieuwe' curriculum en gevorderd tot en met het derde studiejaar. De toetsing van de afstudeerwerken is beschreven bij standaard 4, omdat de afstudeerwerken in het studiejaar 2023-2024 nog afkomstig zijn vanuit het 'oude' curriculum.

Toetsuitvoering

Het panel heeft voorafgaand aan het visitatiebezoek online inzage gehad in een achttal portfolio-beoordelingen op beheersingsniveau 1 en 2 (studiejaren 1-3). Daarnaast heeft het panel tijdens de visitatiedag een demonstratie gevraagd en gekregen van de ondersteunende systemen eJournal en Routeplanner.

Het panel ziet een ruime variatie aan gemaakte opdrachten, beroepsproducten, presentaties, verslagen, reflectie en feedback van docenten/medestudenten/praktijkbegeleider in de portfolio's. Dit biedt rijke informatie aan coaches/mentoren en beoordelaars voor de begeleiding en beoordeling van studenten op hun studievoortgang. De toetsing is duidelijk meer praktijkgericht, beroepsrelevant en holistisch ingericht.

Het panel ziet voldoende variatie in individuele en groepstoetsing, alsook in de toetsing van product en proces. Er wordt duidelijk meer in de praktijk en meer interprofessioneel getoetst. Ook is er een heldere opbouw naar de vereiste toename in zelfstandigheid en complexiteit.

Het panel is positief over de hantering van kennistoetsen als formatieve graadmeter en niet als summatief toetsmoment. Dat werkt stimulerend voor studenten. Ze krijgen beter zicht op waar ze staan in hun kennisniveau.

Het panel vindt het positief dat de opleiding goed de ervaringen uitvraagt bij studenten en docenten over de toetsuitvoering. Vanuit de verkregen feedback van studenten en docenten heeft de opleiding goed zicht op verbeterpunten. De opleiding is daar met de examen-, toets- en opleidingscommissie actief mee bezig. Dat leidt ook tot gerichte aanpassingen, zoals een overgang naar onderwijsperioden van een semester in plaats van onderwijsblokken van tien weken. Dat geeft de studenten meer tijd en ruimte om datapunten beter te verdelen, om de feedbackcyclus goed te doorlopen en nog groei aan te tonen in bewijsstukken. Ook laat men studenten meer zelf de besproken feedback vastleggen en verwerken in hun leerplan. Dat levert, naast meer inzicht voor de student over het leerproces, meer efficiëntie op voor docenten en zet studenten in de regierol.

Verbeterpunten die de opleiding goed in het vizier heeft zijn: de doorontwikkeling van de rubrics, verdere kalibratie bij de hantering van de rubrics en verdere kalibratie bij het geven van ontwikkelgerichte feedback.

De examencommissie bevestigt dat de opleiding stappen zet naar meer holistische beoordeling en naar meer vertrouwen tussen examinatoren. Docentcoaches benoemen steeds meer ook tussentijds wat er al goed gaat in het leerproces en waar het beter kan. Na het doorlopen van de datapunten en formatieve beoordelingen mogen de eindbeoordeling geen verrassing meer zijn voor studenten.

Het panel moedigt de opleiding aan om de programmatische toetsing vooral door te zetten en daarbij goed oog te blijven houden voor de uitgangspunten van praktijkgericht en holistisch toetsen. De opleiding maakt goede analyses over de geconstateerde verbeterpunten. Risico is dat verbeteringen het onderwijsconcept weer gaan tegenwerken, bijvoorbeeld de vraag van studenten om kenniscolleges en -toetsen. Het panel ziet winstmogelijkheden in het verder onderling kalibreren op het leveren van meer en inhoudelijk rijkere feedback en het meer holistisch blijven beoordelen. De stap met de single point rubric is daar ondersteunend aan.

Borging kwaliteit toetsing en beoordeling

De curriculumcommissie heeft de centrale rol in de kwaliteitsborging van onderwijs én toetsing. Dit omvat onder andere het up to date houden en de uitrol van het didactisch concept, het

Gronings onderwijsmodel en borging van de constructieve alignment van leeruitkomsten, opzet en inhoud van de doorlopende leerlijnen en rubrics tot aan de toetsing.

De examencommissie heeft een onafhankelijke positie en is verantwoordelijk voor de borging van het eindniveau. Het externe lid van de examencommissie is afkomstig van een andere academie van de Hanzehogeschool. De examencommissie is adviserend naar het opleidingsmanagement. De examencommissie stelt scherpe eisen aan de examinatoren bij toetsing op niveau 3 en wijst docenten op persoonlijke titel aan. De examencommissie signaleert ook ontwikkelpunten voor het docententeam. Een voorbeeld is het beter beschrijven van de keuzevrijheid qua minoren, wat door de curriculumcommissie verder wordt opgepakt. Ook heeft de examencommissie expliciete aandacht voor het traceren van plagiaat en de omgang met ChatGPT en de discussie met docenten hierover.

De borging van de kwaliteit van tentamens en examens is van de examencommissie gemandateerd aan de toetscommissie. Deze checkt steekproefsgewijs of de toetscyclus wordt gevolgd en de toetsen op niveau zijn. De toetscommissie is goed betrokken bij de curriculumvernieuwing en had het voortouw bij het ontwikkelen van assessment als learning. De toetscommissie is ook nauw betrokken bij verbeteringen in de toetsing en verdere professionalisering van de docenten.

Het panel is van mening dat de opleiding goed oog heeft voor de borging van de toetsing. De examencommissie staat goed in haar formele taken. In de ontwikkeling naar programmatisch toetsen was de examencommissie gericht en dicht bij de opleiding betrokken. Het panel achtte het tijd dat de examencommissie weer meer op afstand de assertieve rol van 'critical friend' kan oppakken voor een gezond tegengeluid waar nodig.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel ziet mooie afstudeerdossiers waarin het gewenste eindniveau en het bereiken van de leerresultaten wordt bevestigd. Dat wordt ook duidelijk erkend in het werkveld en door alumni. Zij zien ook potentie in de komende lichtingen afstudeerders volgens het nieuwe curriculum. Huidige studenten worden al beschreven als praktijkgericht en meer ondernemend. Studenten doen meer praktijkervaring op en leren ook (interprofessioneel) samen te werken. Kansen liggen er bij het nog meer samen optrekken met strategische werkveldpartners in het hybride opleiden, het binnenhalen van de praktijk en het creëren van geschikte stageplaatsen in het verbredende werkveld.

Onderbouwing

Afstudeerfase oude curriculum

Het afstudeerprogramma bestaat uit:

- een interne stage (10 EC) in de eerste helft van het derde studiejaar. Studenten verwerven binnen de hogeschool de basiskwalificaties voor het diëtistisch vakinhoudelijk handelen door onder supervisie te werken met simulatie- en echte patiënten. Afronding door twee onafhankelijke beoordelaars met een vaardigheidstoets en een assessment met een simulatiepatiënt met meervoudig ziektebeeld.
- een majorstage (30 EC) in het vierde jaar in de beroepspraktijk. Voor de gekozen major (Zorg, vitaliteit, Bedrijf of Samenleving¹) worden alle competenties tot op eindniveau behaald. De docentbegeleider en een onafhankelijke beoordelaar (4-ogen-principe) beoordelen het stage- en reflectieverslag en houden een afrondend Criterium Gericht Interview, waar ook de mening van de praktijkbegeleider in wordt meegewogen.
- een praktijkonderzoek met bachelorscriptie (30 EC) in het vierde jaar in tweetallen op basis van een vraag/opdracht uit de beroepspraktijk. Met tweetallen kunnen grotere opdrachten aangepakt worden en kan ook de samenwerking worden beoordeeld. Tussentijdse (onderzoeks-aanpak) en de eindbeoordeling worden door twee andere, onafhankelijke docenten gedaan (4-ogen-principe). Het eindcijfer is het gemiddelde van het gezamenlijke scriptieverslag en de individuele verdediging, die beide met een voldoende moeten zijn behaald.

Voor alle drie de onderdelen zijn richtlijnen en kaders beschreven in studenthandleidingen.

Opzet nieuwe afstuderenden per 2023-2024

Met de flexibilisering van het curriculum en de verschillende afstudeerrichtingen worden de studenten breder opgeleid en moeten studenten alle competenties op eindniveau 3 behalen in het laatste studiejaar (60 EC). De competenties zijn uitgewerkt naar leeruitkomsten en rubrics op het eindniveau. De kaders voor het afstuderen zijn voor studenten beschreven in de Handleiding niveau 3. Het eerste cohort dat volgens de nieuwe opzet zal afstuderen komt in de zomer van 2024. Een uitdaging volgens de studenten en de opleiding ligt nog bij het creëren van voldoende stageplaatsen in de tweede en derdelijns zorgsectoren.

---

¹ Bij de major Samenleving (oude curriculum) kiest de student voor de majorstage en de scriptie een combi van twee eerdergenoemde majors.

Studenten werken tijdens 1 – 2 stages in de beroepspraktijk in een werkveld naar keuze aan het oplossen van een of meer vraagstukken. Dat resulteert in professionele beroepsproducten, zoals een ontwerp, een fabricaat, een advies of een behandeling, die als bewijs worden ingediend voor het behalen van de competenties. De beroepsproducten moeten bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep en het werkveld en zijn van meerwaarde voor de praktijk. Studenten reflecteren op hun competentieontwikkeling en vormen ook een eigen visie op het beroep. Per drie weken zijn er CoL-bijeenkomsten voor coachgesprekken, presentaties, peerfeedback, reflectie en intervisie en begeleiding.

Studenten verzamelen gedurende het hele vierde jaar bewijzen voor het behalen van de competenties (datapunten) en brengen hun ontwikkeling in kaart door middel van feedback en reflecties. Dit komt samen via eJournal in het portfolio. Twee onafhankelijke beoordelaars doen de beoordeling aan de hand van de rubric en beslissen of alle leeruitkomsten op niveau zijn. Als de beoordelaars het niet eens worden, wordt een derde onafhankelijke beoordelaar ingeschakeld voor een doorslaggevende eindbeoordeling.

Producten van afgestudeerden

Het panel heeft uit de laatste twee afstudeercohorten een selectie van 15 afstudeerdossiers geselecteerd; negen uit het cohort 2022-2023 en zes uit het cohort 2021-2022. Daarbij zijn alle majorrichtingen en laag en hoog gecijferde dossiers vertegenwoordigd (zie bijlage 2). Alle dossiers bevatten de resultaten en de beoordelingen van de interne stage, de majorstage en de bachelorscriptie.

Het panel vindt de afstudeerwerken passend voor het te bereiken hbo bachelorniveau en de beroepenvelden waarvoor wordt opgeleid. Het panel kan zich vinden in de gegeven beoordelingen en feedback. Er is een grote diversiteit aan onderwerpen en richtingen, van innovatief productontwerp ten behoeven van de eiwittransitie tot aan advies bij eetbeleving bij dementie. De afstudeerwerken bieden studenten een mooie gelegenheid zich te profileren en de breedte van het beroep aan te tonen. Veel afstudeerwerken hebben een praktijk- en oplossingsgerichte en een sterk innovatieve insteek. De afstudeerscripties geven een beeld van de brede kijk van de opleiding op het vakgebied. Ook nieuwe onderwerpen als e-health en vitaliteit op de werkvloer worden in de afstudeerwerken behandeld. Op deze wijze werkt de opleiding ook aan een veranderend beeld van de diëtist in de markt. Deze bijdrage is zeer positief en vergroot dan ook de afzet markt waarin de diëtist/voedingskundige na de opleiding aan het werk kan.

Bij één, ook al door de opleiding lager beoordeeld, afstudeerdossier had het panel twijfels bij de beoordeling. Het panel acht dit nog binnen de norm van de NVAO, maar roept de opleiding op waakzaam te zijn voor compensaties tussen afstudeeronderdelen.

Voorbeelden van afstudeerwerken zijn:

- een majorstage gericht op bevordering van gezonde leefstijl binnen gemeente Westerwolde, een scriptie over de ontwikkeling van een coachings-app ter bevordering van gezondheidsvaardigheden,
- een majorstage gericht op claims over de gehalte van Omega 3 in margarines en oliën,
- een bachelorscriptie over de mogelijkheden tot uitbreiding van het veganistisch assortiment bij een leverancier voor cateraars in grote zorgorganisaties en bedrijfsrestaurants.

Functioneren afgestudeerden

In het oude curriculum hadden studenten nog niet de mogelijkheid om te kiezen tussen afstuderen als diëtist/voedingskundige of als leefstijlcoach. Vrijwel alle afgestudeerden vonden na het afstuderen werk in de zorg. Alumni voelen zich goed voorbereid op arbeidsmarkt. Studenten die doorstuderen kiezen voor de opleiding Voeding & Gezondheid in Wageningen of voor een studie gezondheidswetenschappen in Maastricht of Amsterdam.

De opleiding is benieuwd naar de verschuiving die de nieuwe afstudeermogelijkheden gaat brengen op breedte van het werkgebied voor toekomstige afstudeerders. Wel krijgt men vanuit studenten, alumni en het werkveld signalen dat de huidige studenten uit het nieuwe curriculum zich al goed manifesteren. Zij komen zelfbewust en zelfstandig over als startende professionals. Studenten leren samenwerken met andere professionals en hebben oog voor praktijkvraagstukken en innovaties in de beroepspraktijk. Dit wordt in het werkveld ook als dusdanig ervaren en benoemd als ondernemender studenten. Dit geeft vertrouwen voor de opleiding dat in de toekomst ondernemende diëtisten, voedingsprofessionals en leefstijlcoaches zullen worden afgeleverd voor het brede werkveld.

In gesprek met het panel is het werkveld positief over nog meer samen optrekken met de opleiding door meer hybride opleiden, binnen en buiten de school. Dit biedt volgens het panel kansen aan de opleiding om nog meer aan te sluiten op de het brede beroepenveld, belangrijke strategische partners aan zich te binden en te werken aan een breder aanbod van stageplaatsen.

Eindoordeel over de opleiding

	Voeding en Diëtetiek.
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bachelor opleiding Voeding en Diëtetiek van de Hanzehogeschool Groningen als **positief**.

Aanbeveling

Het panel doet de volgende aanbeveling ter aanmoediging van de verdere doorontwikkeling van de opleiding.

Standaard 1

- Aanbeveling voor bewaken van de beroepsidentiteit door de verschillende uitstroomprofielen (wel/niet paramedische titel) en de breedte van de opdrachten in de leernetwerken.

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Agenderende audit op 30 oktober 2023

10.15 – 10.45	Presentatie opleiding
10.45 – 12.00	Materiaalbestudering panel
12.00 – 13.30	Lunch en paneloverleg
13.30 – 14.15	Afstemmingsgesprek opleiding en panel ter voorbereiding op bezoekdag

Visitatie Bezoekdag op 21 november 2023

Tijd	Gesprek met/activiteit:	Deelnemers
10.00 – 10.30	Presentatie en gesprek management	Lid College van Bestuur, Dean Academie Beide Opleidingsmanagers
10.30 – 11.30	Markt 'Verrijkte Leeromgeving'	<u>Voeding en Bedrijf leernetwerk De Graanrepubliek:</u> Praktijkpartner Graanrepubliek, twee docenten en alumna <u>Voeding en vitaliteit IPW 'Meer gezonde jaren voor Appingedam:</u> Praktijkpartner gemeente, twee docenten en alumna <u>Voeding en Zorg IPW Malnutrition:</u> Praktijkpartner lectoraat Healthy Ageing, praktijkmanager Diëtistengroep NL, twee docenten en alumna
11.45 – 12.15	WAC en alumni	4 leden WAC en 3 alumni
12.15 – 13.00	Lunch	
13.00 – 13.45	Gesprek studenten en aansluitend rondleiding gebouw Demo routeplanner Demo E-journal	zes studenten vanuit alle studie jaren
13.45 – 14.00	Intern overleg panel	
14,00 – 15.00	Borging	Voorzitter en twee leden examencommissie, Voorzitters toets- en opleidingscommissies
15.00 – 15.15	Intern overleg panel	
15.15 – 16.00	Gesprek docenten en Lectoraat Healthy Ageing	zeven docenten en senior onderzoeker
16.00 – 16.45	Beoordelingsoverleg panel	
15.45 – 17.00	Mondelinge terugkoppeling	Brede vertegenwoordiging vanuit opleiding, inclusief studenten.

2. Bestudeerde documenten

Verplichte documentatie:

- Zelfevaluatie 'Proof of the pudding', Voeding en Diëtetiek, Academie voor Gezondheidsstudies (SAGZ), Hanzehogeschool Groningen, 2023
- Landelijk Opleidingsprofielen Voeding en Diëtetiek 2015-2021 en 2023-2028
- Leerweg Onafhankelijke leeruitkomsten Voeding en Diëtetiek 2023-2024
- Onderwijs en Examenreglement, inclusief modulekaders, 2023-2024
- Onderwijskundig Opleidingsplan VD Groningen
- Studiegids: Studeren bij Voeding en diëtetiek
- Overzicht Personeel VD
- Toetsbeleid Voeding en Diëtetiek
- Rubrics niveau 1, 2 en 3
- Handleiding niveau 3 voor studenten
- Notulen examencommissie
- een aantal voorbeeldportfolio's op niveau 1 en 2, met studentproducten en beoordelingen
- inzage in representatieve selectie onderwijs- en toetsmateriaal
- Afstudeerlijsten 2021-2022 en 2022-2023
- Selectie vijftien eindwerken:

<i>Profiel</i>	<i>2021-2022</i>	<i>2022-2023</i>
B	1	2
S		3
V	2	1
Z	3	3

Afstudeerrichtingen: B= Voeding en Bedrijf, S= Voeding en Samenleving, V= Voeding en Vitaliteit, Z= Voeding en Zorg

Extra door de opleiding aangeboden documentatie:

- Standaarden SAGZ, voor Zorgtechnologie, Interprofessioneel opleiden, Ondernemerschap, Onderzoekend vermogen, Internationalisering en Studentbegeleiding
- National Transcript BOKS 2016-2021, Opleidingen Voeding en Diëtetiek
- Jaarplan Voeding en Diëtetiek
- Professionele organisatie Voeding en Diëtetiek
- Strategisch plan Voeding en Diëtetiek
- Strategisch Beleidsplan 2021-2026 Hanzehogeschool
- WAC beleid
- Verrijkte leeromgevingen Voeding en Diëtetiek
- Internationalisering Voeding en Diëtetiek
- Flyers leernetwerken: De Graanrepubliek, Malnutrition, Meer gezonde jaren voor Appingedam
- Notulen Opleidingscommissie, Toetscommissie, WAC
- Kwaliteitszorgplan VD en terugkoppeling MTR VD

3. Curriculumontwerp Voeding & Diëtetiek Hanzehogeschool Groningen

